

Vadeli İşlemler Borsasında işlem yapabilmek üzere yatırılan teminata ilişkin verilen nema faizinin BSMV'ye tabi olup olmadığı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GİDER VERGİLERİ KANUNU
Özelge no	39044742-BSMV-1402
Tarih	02.09.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü)

Sayı :39044742-BSMV-1402

02/09/2013

Konu :Vadeli İşlemler Borsasında işlem yapabilmek üzere yatırılan teminata ilişkin verilen nema faizinin BSMV'ye tabi olup olmadığı.

İlgi :tarih vevaride ile kayıtlarımıza giren özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, aracı kurum olarak faaliyet gösteren şirketinizin Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. de (VOB) işlem yapabilmek için işlem teminatı ile VOB a üye olabilmek için ... Fonu

Teminatı yatırıldığı, söz konusu nakit teminatlara IMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından (Takasbank) nema ödendiği, sermaye piyasası aracılık faaliyetleriniz sebebiyle elde ettiğiniz gelirlerin banka ve sigorta muameleleri vergisine (BSMV) tabi olduğu ancak aracı kurum olarak bankalardaki mevduatlarınız dolayısıyla alınan faizlerin BSMV nin konusuna girmediği, 89 Seri No.lu Tebliğde bankalarca VOB işlemleri için Takasbank nezdinde yatırılan nakit teminatlara alınan nemaların mevduat faizi gibi değerlendirildiği, aracı kurum olarak aynı tip nakit teminatlarınıza aldığınız nema gelirlerinin banka mevduatlarından aldığınız faizlerde olduğu gibi BSMV ye konu edilmemesi gerektiği belirtilerek, VOB işlemlerinize ilgili olarak şirketinizce yatırılan nakit teminatlara Takasbank nezdinde aldığınız nemaların BSMV ye tabi olup olmadığı hususunda görüş talep edilmektedir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında; "Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım - satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir." hükmü, aynı maddenin 6009 sayılı Kanun ile değişik son fıkrasında, 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre ikraz işleriyle uğraşanlarla ikinci fıkrada belirtilen muamele ve hizmetlerden herhangi birini esas işğal konusu olarak yapanların bu Kanunun uygulanmasında banker sayıldığı hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde, arbitraj muameleleri ile Türkiye de kurulu dosyalarda gerçekleştirilen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin muameleler ve bu muameleler sonucu lehe alınan paraların BSMV den istisna olduğu, 30 uncu maddesinde BSMV yi banka, banker ve sigorta şirketlerinin ödeyeceği ve 31 inci maddesinde, BSMV matrahının 28 inci maddede yazılı paraların tutarı olduğu hüküm altına alınmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde mevduat; yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen para olarak tanımlanmıştır.

6802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin verdiği yetkiye istinaden çıkarılan 1998/11591 sayılı Kararnamenin Eki Kararın 1-a maddesine göre, bankalararası mevduat muameleleri sonucu lehe alınan paralar %1, aynı Kararın 1-e maddesine göre diğer banka ve sigorta muamelelerinde lehe alınan paralar %5 oranında BSMV ye tabi bulunmaktadır.

Öte yandan, 27/3/2004 tarihli ve 25415 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde işlem teminatları, başlangıç ve sürdürme

teminatı olarak temin edilen tutarlar olarak tanımlanmıştır.

Konuya ilişkin 87 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinin "B-2- 6802 Sayılı Kanunun 28 inci Maddesinin İkinci Fıkrasında Belirtilen Muamele ve Hizmetleri Esas İştigal Konusu Olarak Yapanlar" başlıklı bölümünde, aracı kurumların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 32 nci maddesinin verdiği yetki ve izin çerçevesinde menkul kıymetlere ilişkin işlemleri esas faaliyet konusu olarak yaptığı ve bu kurumların 6802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işlemleri BSMV ye tabi olduğu açıklanmış olup aynı Tebliğin "C- Türkiye'de Kurulu Borsalarda Yapılan Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerine İlişkin İşlemlerde BSMV istisnası" başlıklı bölümünde ise, 6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin (p) bendi uyarınca, 2499 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi kapsamında kurulmuş olan borsalarda BSMV mükellefleri tarafından 1/9/2010 tarihinden itibaren yapılacak vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım satım işlemleri dolayısıyla lehe alınan paraların BSMV ye tabi tutulmayacağı, istisna kapsamına sadece vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım satım işlemleri dolayısıyla lehe alınan paraların girdiği, söz konusu sözleşmelerin alım satımına aracılık işlemleri ve bu sözleşmelerin alım satım işlemleri nedeniyle Takasbanka yatırılan nakdi teminatların nemalandırılması dolayısıyla lehe alınan paraların istisna kapsamına girmediği açıklamalarına yer verilmiştir.

Ayrıca, 89 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinin "D-1- Genel Açıklamalar" başlıklı bölümünde "...Buna göre, Türkiye'de kurulu borsalarda yapılan opsiyon sözleşmelerinin alım satım işlemleri ile opsiyon hakkının satılması dolayısıyla lehe alınan paralar (opsiyon primi) istisna kapsamına girmektedir. Ancak sözleşme işlemlerine ilişkin nakdi teminatların Takasbanka yatırılması suretiyle lehe alınan paralar istisna kapsamına girmemekte olup, BSMV ye tabi tutulmalıdır. Diğer taraftan, bankaların Takasbank nezdinde zorunlu olarak bulundurdıkları teminat tutarlarının nemalandırılması karşılığında lehe aldıkları paralar, bankalar arası mevduat muameleleri sonucu lehe alınan para olarak 98/11591 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca %1 oranında BSMV ye tabidir..." açıklamaları yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2007/1 sayılı Mevduat ve Katılım Fonlarının Vadeleri ve Türleri Hakkında Tebliğde mevduat türleri arasında bankalar arası mevduat sayılmış ve Tebliğin 10 uncu maddesinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve bankalar ile özel kanunlarına göre mevduat kabulüne yetkili bulunan kuruluşlara ait hesapların "Bankalar" başlığı altında sınıflandırılacağı belirtilmiştir.

Şirketiniz tarafından VOB da yapılan işlemlerde; işlemin başlangıcında pozisyonun açılmasında ve işlemin devamında piyasadaki günlük fiyat hareketlerinin sabitlenmesinde kullanılmak üzere işlem teminatları ve VOB da yapılan işlemlerde yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda kullanılmak üzere Garanti Fonu teminatları Takasbanka yatırılmaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, banka muamele ve hizmetleri ile 6802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işlemlerden herhangi birini esas iştigal konusu olarak yapan şirketiniz banker kapsamında BSMV mükellefi olup bu muameleler sonucu lehe alınan paraların BSMV ye

tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca, mevduat muameleleri ile Takasbanka teminat yatırılması işlemleri işleyiş biçimi ve amaç yönünden aynı mahiyette bulunmadığından ve dolayısıyla banker kapsamında BSMV mükellefi olan şirketiniz tarafından Takasbanka yatırılan söz konusu nakdi teminatlar, bankalararası mevduat işlemi olarak değerlendirilemeyeceğinden, şirketiniz tarafından söz konusu nakit teminatlar dolayısıyla alınan nema gelirlerinin BSMV kapsamı dışında tutulması mümkün değildir.

Bu durumda, şirketinizin VOB işlemleri nedeniyle Takasbank nezdinde zorunlu olarak bulundurduğu teminat tutarlarının nemalandırılması karşılığında lehe aldığı paraların % 5 oranında BSMV ye tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026